

TẠO DỰNG HỆ SINH THÁI KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO VỮNG MẠNH

“

Việc ban hành và thực thi nghiêm túc Đề án Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo (KNĐMST) quốc gia (được gọi tắt là Đề án 844*) trong thời gian qua đã đem lại những hiệu ứng tích cực đối với hệ sinh thái KNĐMST của Việt Nam. Tạp chí Khoa học và Công nghệ Việt Nam đã có cuộc trao đổi với ông Phạm Hồng Quất - Cục trưởng Cục Phát triển Thị trường và Doanh nghiệp Khoa học và Công nghệ về những thành quả đạt được của Đề án.

”

Xin ông cho biết, đến nay Đề án 844 đã đạt được những kết quả nổi bật nào?

TS Phạm Hồng Quất: Kết quả nổi bật trong việc triển khai Đề án 844 thời gian qua chính là việc góp phần hoàn thiện hành lang pháp lý, chính sách đã ban hành. Trên cơ sở kết quả triển khai Đề án 844, Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN) đã phối hợp chặt chẽ với các bộ, ngành, địa phương tham mưu cấp có thẩm quyền ban hành các hành lang pháp lý, chính sách cho sự hình thành và phát triển của hệ sinh thái KNĐMST quốc gia. Cùng với việc hoàn thiện hành lang pháp lý, hạ tầng dịch vụ hỗ trợ hệ sinh thái KNĐMST cũng đang phát triển mà ở đó Nhà nước đóng vai trò kiến tạo hệ sinh thái KNĐMST, thúc đẩy hình thành các nền tảng hạ tầng, dịch vụ phần cứng cũng như phần mềm cho các chủ thể trong hệ sinh thái KNĐMST.

Bộ KH&CN thông qua Đề án 844 đã tuyển chọn các đơn vị để thực hiện các hoạt động ươm tạo, tăng tốc kinh doanh, tiếp cận nguồn lực đầu tư và các dịch vụ hỗ trợ khác cho startup. Đến nay đã có hơn 50 địa phương trên cả nước triển khai Đề án 844. Hiện nay đã có nhiều cơ chế chính sách đặc thù, tạo điều kiện cho các địa phương lớn như Hà Nội, Hồ Chí Minh, Đà Nẵng, Hải Phòng, Huế... và sẽ được tiếp tục triển khai ở các địa phương khác để tạo sự bứt phá cho các mô hình kinh doanh dựa trên nền tảng KH, CN & ĐMST.

*Theo Quyết định số 844/QĐ-TTg ngày 18/05/2016 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án “Hỗ trợ hệ sinh thái KNĐMST quốc gia đến năm 2025”.

TS Phạm Hồng Quất

Cục trưởng Cục Phát triển Thị trường và Doanh nghiệp Khoa học và Công nghệ, Bộ Khoa học và Công nghệ

Hệ sinh thái KNĐMST của Việt Nam đã và đang phát triển mạnh mẽ, thúc đẩy sự xuất hiện của các doanh nghiệp tiên phong ứng dụng công nghệ mới, mô hình kinh doanh mới, sẵn sàng cạnh tranh trên thị trường toàn cầu. Năm 2024, Chỉ số hệ sinh thái khởi nghiệp toàn cầu của Việt Nam đã tăng hai bậc, từ vị trí thứ 58 lên 56 (đứng thứ 5 tại khu vực Đông Nam Á và thứ 12 tại khu vực châu Á Thái Bình Dương). Chỉ số đổi mới sáng tạo toàn cầu của nước ta liên tục được cải thiện qua các năm; năm 2024 tăng 4 bậc so với năm 2022, xếp thứ 44/133 quốc gia, nền kinh tế.

Nhờ hệ sinh thái KNĐMST phát triển mạnh mẽ, Việt Nam đang nổi lên là một trong những nền kinh tế năng động mới nổi và là trung tâm phát triển cho các doanh nghiệp KNĐMST ở khu vực châu Á -

Các đại biểu cắt băng khai mạc Triển lãm các sản phẩm/dịch vụ khởi nghiệp sáng tạo tại Techfest Vietnam 2024.

Thái Bình Dương. Trí tuệ, sức sáng tạo của người Việt Nam đã và đang từng bước khẳng định và vươn ra thế giới. Hệ sinh thái KNĐMST nhận được rất nhiều sự quan tâm của Chính phủ, thị trường đầu tư mạo hiểm cũng được đánh giá rất cao, liên tục thăng hạng trong các bảng đánh giá quốc tế, thu hút được sự quan tâm, hỗ trợ từ các tập đoàn trong và ngoài nước, các tập đoàn đa quốc gia, các quỹ đầu tư toàn cầu.

Bên cạnh những thành công, quá trình triển khai Đề án 844 có gặp khó khăn, vướng mắc nào không và nếu có thì cần được tháo gỡ ra sao, thưa ông?

TS Phạm Hồng Quất: Mặc dù, hệ sinh thái KNĐMST quốc gia đã có bước phát triển mạnh mẽ, tuy nhiên, qua thực tiễn triển khai đã xuất hiện một số vướng mắc liên quan đến định danh, phân định chức năng, nhiệm vụ của tổ chức hỗ trợ, doanh nghiệp KNĐMST để phục vụ quản lý. Cụ thể:

Một là, chưa có sự thống nhất, đầy đủ trong các quy định về định danh, phân định chức năng, nhiệm vụ cho các đối tượng hoạt động KNĐMST và ĐMST.

Các thuật ngữ KNĐMST, ĐMST được sử dụng theo các cách hiểu khác nhau gây ra sự không chuẩn xác, lúng túng...

Hai là, chưa có cơ chế, chính sách hỗ trợ về hạ tầng kỹ thuật, nâng cao năng lực bộ máy, con người và kinh phí triển khai các nội dung hoạt động cho doanh nghiệp KNĐMST và doanh nghiệp ĐMST, các tổ chức hỗ trợ hoạt động KNĐMST và ĐMST, gồm cả ở khu vực công lập và khu vực tư nhân.

Ba là, chưa có các cơ chế ưu đãi, chính sách đặc biệt đủ mạnh để khuyến khích doanh nghiệp thực hiện ĐMST và doanh nghiệp KNĐMST, tổ chức hỗ trợ hoạt động ĐMST và KNĐMST trong các lĩnh vực công nghệ.

Bốn là, chưa có chính sách thúc đẩy sự phối hợp trong khai thác, tối ưu hóa nguồn lực của các ngành, các cấp (gồm cả ngân sách trung ương và địa phương, quốc tế, doanh nghiệp, xã hội) cùng tham gia xây dựng hệ thống ĐMST, hệ sinh thái KNĐMST quốc gia.

Ngoài ra, hiện nay việc triển khai thị trường vốn sơ cấp cho doanh nghiệp KNĐMST chưa có sự đồng bộ về quy định pháp lý. Việc tiếp cận vốn tín dụng của các doanh nghiệp KNĐMST trong tiếp cận vốn tín dụng còn khó khăn...

Trong thời gian tới, cần có các chính sách ưu đãi trực tiếp; tạo hành lang pháp lý thử nghiệm có kiểm soát trong một số lĩnh vực cho doanh nghiệp KNĐMST và hành lang pháp lý chi tiết về đối tượng quản lý trong hệ sinh thái KNĐMST (định danh các đối tượng, quy định chức năng, nhiệm vụ cho các đơn vị hỗ trợ...).

Bên cạnh đó, cần tăng cường cơ chế phối hợp hoạt động giữa các bộ, ban, ngành, địa phương từ cấp trung ương đến cấp triển khai cụ thể nhằm thống nhất định hướng, chia sẻ nguồn lực phù hợp đối với hệ sinh thái KNĐMST. Trong đó, lấy hệ thống trung tâm KNĐMST cấp quốc gia, cấp vùng, cấp địa phương đã và đang hình thành làm hạt nhân để kết nối và trực tiếp triển khai các hoạt động kết nối. Nghiên cứu tiếp tục triển khai hoặc điều chỉnh cho phù hợp với sự phát triển của hệ sinh thái giai đoạn hiện nay đối với các chương trình, đề án của các bộ, ngành, tổ chức chính trị xã hội, kịp thời báo cáo Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ ban hành trong thời gian tới.

Đặc biệt, thúc đẩy hệ sinh thái KNĐMST trong các ngành, lĩnh vực, gắn với vai trò quản lý nhà nước của các bộ chuyên ngành trong việc thúc đẩy hình thành và phát triển hệ sinh thái với các đặc tính, thành tố khác nhau trong các lĩnh vực khác nhau. Tăng cường phối hợp, khơi thông, thu hút nguồn lực về vốn, tài chính, cơ sở hạ tầng, chuyên gia từ khu vực công, khu vực tư nhân và lực lượng chuyên gia người Việt Nam ở nước ngoài cho KNĐMST.

Ngoài ra, cần đẩy mạnh triển khai các hoạt động kết nối đầu tư, thu hút nguồn lực đầu tư từ các cá nhân, tổ chức, quỹ đầu tư mạo hiểm trong nước, quốc tế, đặc biệt là các quỹ đầu tư của Việt Nam, các quỹ đầu tư nước ngoài đang hoạt động tại Việt Nam. Nhanh chóng nắm bắt và đề xuất các giải

pháp tháo gỡ khó khăn trong hoạt động đầu tư mạo hiểm tại Việt Nam để vượt qua giai đoạn khó khăn trong thu hút vốn đầu tư trên toàn thế giới.

Ông có thể điểm tên một số startup Việt tiêu biểu trưởng thành từ các hoạt động hỗ trợ của Đề án 844?

TS Phạm Hồng Quất: Thông qua các hoạt động hỗ trợ của Đề án 844, các chương trình ươm tạo, tổ chức thúc đẩy kinh doanh đã từng bước hoàn thiện và mở rộng mô hình hoạt động, trở thành địa chỉ đáng tin cậy để hỗ trợ doanh nghiệp KNĐMST. Thông qua sự hỗ trợ của các chương trình, hoạt động từ Đề án 844, một số startup đã có những bước phát triển vượt bậc, gọi vốn thành công và hướng đến mở rộng thị trường ra khu vực và thế giới. Tiêu biểu như dự án Abivin - Quán quân của Cuộc thi tìm kiếm tài năng khởi nghiệp sáng tạo quốc gia (Techfest Việt Nam) 2018 là startup Việt đầu tiên vô địch đấu trường khởi nghiệp thế giới Startup Worldcup; Sổ Bán Hàng - Quán quân của Techfest Việt Nam 2022 ghi dấu ấn trên thị trường với hơn 600.000 người sử dụng; MultiGlass - Quán quân của Techfest Việt Nam 2019, BUYO Bioplastics - Quán quân của Techfest Việt Nam 2023 đã kêu gọi vốn thành công từ nhiều quỹ đầu tư trong khu vực châu Á và giành được nhiều giải thưởng quốc tế...

Có thể khẳng định, việc ban hành và thực thi nghiêm túc Đề án 844 trong thời gian qua đã đem lại những hiệu ứng tích cực đối với hệ sinh thái KNĐMST của Việt Nam. Kết quả thực hiện các nội dung của Đề án đã góp phần nâng cao nhận thức về vai trò của KNĐMST trong xã hội. “KNĐMST” không còn chỉ là từ khóa trên các diễn đàn, truyền thông mà đang trở thành một hệ sinh thái sinh động với sự tham gia tích cực của cộng đồng doanh nghiệp, nhà khoa học, nhà quản lý, học sinh, sinh viên...

Xin trân trọng cảm ơn ông!

Phạm Thịnh - Chiêu Dương (Thực hiện)